

EUROOPAN KOMISSIO

TAUSTATIEDOTE

26. marraskuuta 2018

Kysymyksiä ja vastauksia – EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeudet 14. marraskuuta 2018 julkaistun erosopimuksen mukaan

Tässä asiakirjassa on tietoa Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU:n kansalaisten ja muualla EU:ssa asuvien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeuksista. Nämä oikeudet on kirjattu EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan 14. marraskuuta 2018 yhdessä julkaiseman erosopimuksen¹ toiseen osaan. Tämä asiakirja on julkaistu vain tiedoksi. On syytä huomata, että sekä Yhdistyneen kuningaskunnan että EU:n on ratifioitava erosopimus, jotta se voi tulla voimaan.

Kuvaus Yhdistyneen kuningaskunnan laeista ja suunnitelmista erosopimuksen täytäntöönpanemiseksi perustuu tällä hetkellä käytettävissä oleviin tietoihin.

Sisällysluettelo

1.	Siirtymäkausi.....	3
2.	Sopimuksen soveltaminen henkilöihin	4
•	<i>Ehdot, joiden täytyessä erosopimus suojaa oleskeluoikeuden</i>	5
•	<i>Eryistapaukset</i>	8
•	<i>Erosopimuksen säännöt poissaolosta</i>	10
3.	Perheenjäsenet.....	11
4.	Oleskeluoikeudet.....	15
•	<i>Erosopimuksen hallinnointi</i>	18
5.	Maahantuloa ja maastapoistumista koskevat säännöt	21
6.	Rikollisuus ja väärinkäytökset	22
7.	Hallinnolliset menettelyt	24

¹https://ec.europa.eu/commission/files/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-agreed-negotiators-level-14-november-2018_en

8.	Ammattipätevyys.....	32
•	<i>EU:n nykyinen lainsäädäntö ammattipätevyydestä</i>	32
•	<i>Erosopimuksen säännöt ammattipätevyydestä</i>	33
9.	Sosiaaliturva	37
10.	Hyödyllisiä linkkejä.....	44

1. Siirtymäkausi

Siirtymäkausi: mikä se on ja miten se toimii?

[EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä](#) sovelletaan edelleen siirtymäkaudella (*jota Britannian hallitus kutsuu täytäntöönpanokaudeksi*).

Jos erosopimus ratifioidaan, siirtymäkausi alkaa sinä päivänä, jona Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta (*eli 30. maaliskuuta 2019, "brexitpäivä"*), ja se päättyy periaatteessa 31. joulukuuta 2020[*].

Kaikki vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät oikeudet jatkuvat vuoden 2020 loppuun samanlaisina kuin jos Yhdistynyt kuningaskunta olisi vielä EU:n jäsen. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n kansalaiset voivat käyttää EU:n vapaan liikkuvuuden oikeuksiaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuoden 2020 loppuun saakka. Sama koskee Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisia EU:ssa.

[] Erosopimus mahdollistaa siirtymäkauden pidentämisen EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisellä suostumuksella.*

Kohdellaanko vastaanottavaan valtioon saapuvia siirtymäkaudella samalla tavalla kuin niitä, jotka ovat saapuneet 30. maaliskuuta 2019 mennessä?

Heillä on erosopimuksen mukaan täysin samat oikeudet kuin niillä, jotka ovat saapuneet ennen brexitpäivää. Oikeuksia koskevat myös samat rajoitukset.

Voidaanko siirtymäkauden aikana vastaanottavaan valtioon saapuvia vaatia rekisteröimään oleskelunsa?

[EU:n lainsäädäntö](#) sallii tämän. Kaikki jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta voivat päättää, että kaikkien on rekisteröidyttävä kolmen kuukauden kuluttua saapumisestaan.

Lykkääntyykö Brexit siirtymäkaudella?

Ei. Yhdistynyt kuningaskunta lakkaa olemasta EU:n jäsen brexitpäivänä. On kuitenkin sovittu, että [vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä](#) sovelletaan edelleen siirtymäkauden ajan. Siirtymäkausi päättyy periaatteessa 31. joulukuuta 2020.

2. Sopimuksen soveltaminen henkilöihin

Keiden oikeudet erosopimuksella suojataan?

Sopimuksen suoja koskee EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisia, jotka oleskelevat vastaanottavassa valtiossa [EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaisesti laillisesti siirtymäkauden päättyessä.

Oleskeluoikeuden ehdot pysyvät samoina kuin [EU:n nykyisen lainsäädännön](#) mukaan. Erosopimuksen mukaisen uudenlaisen oleskelustatuksen vahvistamista koskevat päätökset tehdään sopimuksessa vahvistettavin puolueettomin perustein (*eli niissä ei ole harkinnanvaraa*). Päätöksiin sovelletaan myös [vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä](#) säädettyjä ehtoja (*direktiivin 6 ja 7 artiklassa annetaan oikeus enintään viiden vuoden oleskeluun niille, jotka työskentelevät tai joilla on riittävät taloudelliset varat ja sairausvakuutus, ja viisi vuotta laillisesti oleskelleille annetaan direktiivin 16–18 artiklassa oikeus pysyvään oleskeluun*).

Erosopimuksessa ei edellytetä, että henkilön on oltava siirtymäkauden päättyessä fyysisesti vastaanottavassa valtiossa. Tilapäinen poissaolo, joka ei vaikuta oleskeluoikeuteen, ja pidempi poissaolo, joka ei vaikuta pysyvään oleskeluoikeuteen, ovat sallittuja. Tarkempia tietoja poissaoloista on [jäljempänä](#).

Mitä asioita EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskeva EU:n lainsäädäntö kattaa?

EU:n kansalaisten (*ja heidän perheenjäsentensä*) oikeus oleskella muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalaisia he ovat, perustuu useisiin voimassa oleviin EU:n säädöksiin:

- a) [sopimus Euroopan unionin toiminnasta](#) (21, 45, 49 ja 56 artikla)
- b) [vapaata liikkuvuutta koskeva direktiivi](#)
- c) [asetus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta](#).

Suurin osa liikkuvia EU:n kansalaisia koskevista säännöistä sisältyy [vapaata liikkuvuutta koskevaan direktiiviin](#). Se on hyvä lähtökohta, jos haluat lisätietoa

- oikeuksistasi
- perheenjäsentesi oikeuksista
- oleskeluoikeuden ehdoista
- hallinnollisista menettelyistä
- oleskeluoikeuden suojasta.

- Ehdot, joiden täyttyessä erosopimus suojaa oleskeluoikeuden

Olen tšekki ja saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten. Työskentelen paikallisessa sairaalassa. Saanko jäädä tänne, kun Yhdistynyt kuningaskunta eroaa unionista?

Kyllä. [Vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä](#) sovelletaan siirtymäkauden loppuun. Sen jälkeen voit erosopimuksen mukaan jäädä, jos jatkat työskentelyä (tai joudut lopettamaan työnteon tahtomattasi [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa](#) säädetyllä tavalla tai ryhdyt itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi, opiskelijaksi tai työnhakijaksi).

Oleskeluoikeutesi jatkuu siirtymäkauden päättyttyä: sen ehdot säilyvät käytännössä samanlaisina kuin sovellettaessa [vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä](#), mutta sinun on haettava Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta uudenlaista oleskelustatusta. Kun laillinen oleskelu on kestänyt viisi vuotta, voit hakea oleskelustatuksesi muuttamista pysyväksi, jolloin saat enemmän oikeuksia ja paremman suojan.

Olen britti, ja asun ja työskentelen Luxemburgissa. Onko minun jatkettava työntekoa, jotta säilytän oikeuteni täällä?

Erosopimuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla. Pääperiaatteen mukaan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset täyttävät nämä ehdot, jos

- he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia; tai
- heillä on riittävät varat ja sairausvakuutus; tai
- he ovat nämä ehdot täyttävän henkilön perheenjäseniä; tai
- he ovat jo saaneet pysyvän oleskeluoikeuden (*johon ei sovelleta enää mitään ehtoja*).

On mahdollista vaihtaa ryhmästä toiseen (*esimerkiksi lopettaa työnteko ja alkaa opiskella*), koska oikeutesi säilyy niin kauan kuin täytät ainakin yhden ryhmän edellytykset.

Suojellaanko niitä EU:n kansalaisia millään tavalla, jotka saapuvat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan työnhakuun joitakin kuukausia ennen siirtymäkauden päättymistä?

Kyllä. Työpaikkaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä etsivä EU:n kansalainen saa jäädä, kuten nykyisinkin, kuuden kuukauden ajaksi saapumisestaan (*tai pitempään, jos hänellä on todellinen mahdollisuus löytää pian työpaikka*). Tämän jälkeen hänen on poistuttava, ellei työpaikkaa ole löytynyt ja ellei hänellä ole riittäviä varoja itsensä elättämiseen.

Olen Tanskan kansalainen. Saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten, mutta en ole löytänyt työpaikkaa. Olen tällä hetkellä rahaton. Voinko jäädä tänne siirtymäkauden päättyttyä?

Erosopimuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla. Pääperiaatteen mukaan EU:n kansalaiset täyttävät nämä ehdot, jos

- he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia; tai
- heillä on riittävät varat ja sairausvakuutus; tai
- he ovat nämä ehdot täyttävän toisen EU:n kansalaisen perheenjäseniä; tai
- he ovat jo saaneet pysyvän oleskeluoikeuden (*johon ei sovelleta enää mitään ehtoja*).

Jos unionin kansalainen ei täytä näitä ehtoja siirtymäkauden päättyessä, hänellä ei ole erosopimuksen mukaista laillista oikeutta jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, vaan hänen tilanteensa riippuu siitä, päättävätkö Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset kohdella häntä suotuisammin kuin erosopimus edellyttää.

Yhdistyneen kuningaskunnan sitoumus olla vaatimatta kattavaa sairausvakuutusta on yksipuolinen eikä se ole sitova. Voiko siihen luottaa?

Erosopimuksella pyritään turvaamaan oikeuksien säilyminen [voimassa olevan EU:n lainsäädännön](#) mukaisina.

Kattava sairausvakuutus on selkeä laillisen oleskelun edellytys, jotta henkilö ei muodostu rasiitteeksi. Siitä säädetään [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa](#). Yhdistynyt kuningaskunta on ilmaissut, ettei se sovelle kattavaa sairausvakuutusta koskevaa ehtoa eikä *”tutki työpaikan aitoutta”* uudenlaisen oleskelustatuksen hakumenettelyssä.²

² Ks. kohta 11, hallinnollisia menettelyjä koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen huomautus, 8. marraskuuta: <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

Olen Espanjassa asuva Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen. Tarvitseko sairausvakuutuksen, jotta voin jäädä tänne siirtymäkauden päätyttyä?

Espanjalla on [EU:n lainsäädännön](#) mukaan oikeus asettaa oleskeluoikeuden jatkumisen ehdoksi, että itsensä elättävillä Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisilla (*myös eläkeläisillä*) ja opiskelijoilla, joilla ei ole vielä pysyvää oleskeluoikeutta, on sairausvakuutus.

Olen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, ja asun Lontoossa mutta käyn Pariisissa töissä. Voinko jatkaa työskentelyä Ranskassa siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä. Erosopimus suojelee myös ns. rajatyöntekijöitä. Rajatyöntekijä on henkilö, joka työskentelee tai harjoittaa itsenäisesti ammattia yhdessä maassa ja asuu toisessa. Voit jatkaa työskentelyä Pariisissa, vaikka asut Lontoossa. Voit hakea Ranskan viranomaisilta uudenlaista asiakirjaa, joka todistaa sinun olevan erosopimuksen suojaama rajatyöntekijä. Asiakirja helpottaa matkustamista Ranskaan, siellä työskentelemistä ja palaamista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Minulla on yhden (27:n) EU-maan kansalaisuus, ja olen asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuodesta 2005. Minulla on Yhdistyneen kuningaskunnan pysyvä oleskelulupa. Muuttuuko mikään minun osaltani siirtymäkauden päätyttyä?

Sinun on haettava uudenlaista pysyvää oleskelustatusta (*“settled status”*) Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti. Koska sinulla kuitenkin jo on nykyiseen [vapaata liikkuvuutta koskevaan EU:n lainsäädäntöön](#) perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden todistava asiakirja, hallinnollinen menettely on hyvin kevyt. Sinun on vain esitettävä voimassa oleva passi tai henkilöllisyystodistus, osoitettava, että asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja ilmoitettava mahdollisista rikosrekisterissä näkyvistä rikostuomioista. Menettely on maksuton.

Olen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen. Saavuin kaksi vuotta sitten Saksaan työskentelemään rakennusalalla. Valitettavasti minulle sattui hiljattain työtapaturma, ja olen pysyvästi työkyvytön. Ei kai minun tarvitse lähteä täältä siirtymäkauden päätyttyä?

Ei tarvitse. Jos joutuu lopettamaan työskentelyn työtapaturman aiheuttaman pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi, saa [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla oikeuden pysyvään oleskeluun. Tämä oikeus on turvattu myös siirtymäkauden päätyttyä.

Olen britti, ja olen työskennellyt Alankomaissa vuodesta 1995. Aion jäädä eläkkeelle vuonna 2023. Haluaisin tietää, voinko jäädä maahan eläkkeelle jäätyäni.

Kyllä voit. Vähintään viisi vuotta Alankomaissa työskenneltyäsi olet jo saanut pysyvän oleskeluoikeuden, johon ei sovelleta enää mitään ehtoja (*kuten että työskentelyn olisi jatkuttava*).

- *Erityistapaukset*

Tulin vuosia sitten Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Slovakian kansalaisena. Olen saanut hiljattain Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuuden. Minkälainen minun asemani on jatkossa Slovakian ja Yhdistyneen kuningaskunnan kaksoiskansalaisena?

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuus antaa sinulle ehdottoman oikeuden oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kansalaisuuden saamisen myötä oleskeluusi Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei enää sovelleta [vapaata liikkuvuutta koskevaa direktiiviä](#). Toisaalta koska oleskelusi vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön nojalla perustui Slovakian kansalaisuuteesi, erosopimus koskee jatkossa sinuakin. Voit sen vuoksi vedota erosopimukseen esimerkiksi perheen yhdistämiseen liittyvissä oikeuksissa.

Olen britti, ja asun perheeni kanssa Italiassa. Ymmärtääkseni oikeuteni oleskella Italiassa suojataan – mutta entä oikeuteni palata Yhdistyneeseen kuningaskuntaan perheeni kanssa? Miten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä asiassa *Surinder Singh* sovelletaan?

Erosopimus suojelee henkilöitä, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat.

Se ei suojele niitä, jotka asuvat kansalaisuusmaassaan, riippumatta siitä, ovatko he palanneet kotimaahansa ennen siirtymäkauden päättymistä vai sen jälkeen. Perheenjäsentesi oikeus asua kansasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa riippuu sovellettavasta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöstä.

Olen portugalilainen, ja saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan useita vuosia sitten elääkseni yhdessä brittiläisen puolisoni kanssa. Hänellä on toimintarajoite, ja minä hoidan ja avustan häntä. Luulen, että minulla on laillinen oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta olen huolestunut siitä, suojaako erosopimus minua millään tavalla siirtymäkauden päättyttyä?

Erosopimus suojaa vain niitä EU:n kansalaisia, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden päättyessä [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) edellytysten mukaisesti.

Jos täytät kaikki ehdot, joita on asetettu itsensä elättävien EU:n kansalaisten oleskelulle, voit jäädä maahan siirtymäkauden päättyttyä erosopimuksen nojalla.

Jos taas oleskelet Yhdistyneessä kuningaskunnassa sen omien lakien nojalla (*ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen perheenjäsenenä*), voit jäädä maahan samojen lakien nojalla brexitin vaikuttamatta asiaan.

Olen meksikolainen, ja asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa viisivuotiaan tyttäreni kanssa. Hän on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, ja olen hänen pääasiallinen huoltajansa ns. *Ruiz Zambrano* -periaatteen mukaisesti. Voinko jäädä tänne siirtymäkauden päättyttyä?

Erosopimus suojaa vain niitä, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden päättyessä [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) edellytysten mukaisesti.

Erosopimusta ei sovelleta niihin, joiden oleskelu Yhdistyneessä kuningaskunnassa perustuu ainoastaan heidän brittiperheenjäsentensä EU-kansalaisuuteen. Heidän statuksensa siirtymäkauden päättyttyä määräytyy Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan.

- *Erosopimuksen säännöt poissaolosta*

Olen kotoisin Kreikasta, ja tulin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten opiskelemaan. Viime vuonna vietin viisi kuukautta Italiassa Erasmus+ -vaihdossa, minkä jälkeen palasin brittiyliopistooni. Toivottavasti tämä ei vaikuta kielteisesti oleskeluoikeuteeni Yhdistyneessä kuningaskunnassa!

Sillä ei ole vaikutusta oikeuksiisi. [Vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaan alle kuuden kuukauden poissaolo vuodessa ei katkaise oleskelun yhtäjaksoisuutta. Nämä takeet sisältyvät myös erosopimukseen.

Olen britti, ja minulla on ollut vuodesta 2010 lähtien vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön nojalla pysyvä oleskeluoikeus Suomessa. Lähdin Suomesta maaliskuussa 2017 Kreikkaan opiskelemaan. Onko minun palattava Suomeen ennen siirtymäkauden päättymistä, jotta en menetä oikeuttani asua siellä?

Ei. Koska sinulla oli pysyvä oleskeluoikeus Suomessa ennen lähtöäsi, erosopimus suojaa sen, jos palaat Suomeen viiden vuoden kuluessa lähdöstäsi (*eli ennen maaliskuuta 2022*). Saatat kuitenkin joutua hakemaan Suomessa uudenlaista pysyvää oleskelustatusta erosopimuksen mukaisesti. Tällainen hakemus olisi tehtävä viimeistään 30. kesäkuuta 2021 (6 kuukautta siirtymäkauden päättymisen jälkeen). Ks. hallinnollisia menettelyjä koskeva 7. luku.

3. Perheenjäsenet

Olen britti samoin kuin isäni, joka työskentelee Portugalissa. Asun hänen kanssaan, ja käyn paikallista koulua. Saanko jäädä Portugaliin?

Kyllä. Saat jäädä isäsi luokse. Erosopimuksella varmistetaan, että kansalaisuudesta riippumatta kaikki perheenjäsenet, jotka asuvat siirtymäkauden päättyessä laillisesti EU:n kansalaisen kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai britin kanssa EU:ssa, saavat jatkaa oleskelua ennen siirtymäkauden päättymistä voimassa olleiden ehtojen mukaisesti. Sinun on kuitenkin täytettävä kaikki Portugalin oleskelustatusta koskevat hakuedellytykset.

Olen korealainen. Olen tullut Yhdistyneeseen kuningaskuntaan asuakseni latvialaisen aviopuolisoni kanssa, mutta avioliittomme on kuitenkin ajautunut vaikeuksiin. Haluan hakea avioeroa, mutta pelkään, mitä oleskeluoikeudelleni tapahtuu siirtymäkauden päättyttyä.

Erosopimuksen mukaan vapaata liikkuvuutta koskevan [EU:n lainsäädännön mukainen suoja](#), jota EU:n ulkopuolelta kotoisin olevat puoliset tietyin edellytyksin nauttivat erotessaan unionin kansalaisesta, säilyy. Jos olet ollut ennen eroamista naimisissa vähintään kolme vuotta ja asunut niistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa vähintään vuoden, saat jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden päättyttyä, kunhan haet Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta. [Vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#) on tiettyjä ehtoja oleskelulle, jotka sinun on täytettävä samalla tavalla kuin EU:n kansalaisten, kun avioerosi on saanut lainvoiman. Kun jatkuva laillinen oleskelu on jatkunut viisi vuotta, voit hakea pysyvää oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Asun ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa slovakialaisen avopuolisoni kanssa. Lähitulevaisuuden suunnitelmimme kuuluu lapsen hankinta. Olisiko meidän vauhditettava suunnitelmaa ja hankittava lapsi ennen siirtymäkauden päättymistä?

Ei tarvitse kiirehtiä. Erosopimuksella varmistetaan, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuviin EU:n kansalaisten perheisiin ennen siirtymäkauden päättymistä tai sen jälkeen syntyvät lapset saavat asua maassa. Sinun on kuitenkin haettava Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta.

Asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa romanialaisen puolisoni kanssa. Minulle on myönnetty EU:n oleskelulupakortti. Voinko jäädä tänne siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä, kunhan haet Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta. Erosopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti EU:n kansalaisen kanssa ennen siirtymäkauden päättymistä. He saavat jäädä, mutta heidän on haettava uudenlaista oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen saksalainen, ja asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa adoptiolapseni kanssa. Saammeko pysyä yhdessä?

Kyllä saatte. Erosopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti EU:n kansalaisen kanssa ennen siirtymäkauden päättymistä. Adoptiolapsia kohdellaan samalla tavalla kuin biologisia lapsia.

Erosopimuksessa edellytetään, että siirtymäkauden jälkeen syntyneen lapsen vanhemmalla, joka asuu vastaanottavassa valtiossa, on lapsen huoltajuus. Suojaako tämä sääntö ainoastaan eronneita pareja?

Ei. Huoltajuus määritellään erosopimuksessa hyvin väljästi. Se kattaa huoltajuuden, joka perustuu suoraan lakiin, tuomioistuimen tuomioon tai pelkästään vanhempien väliseen sopimukseen.

Hain useita vuosia sitten Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta lupaa muuttaa serkkuni luokse Edinburghiin, koska olin taloudellisesti hänestä riippuvainen. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset hyväksyivät hakemukseni ja antoivat minulle EU:n oleskelulupakortin. Mitä minulle tapahtuu?

Voit jäädä maahan, kunhan haet Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta. Erosopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti EU:n kansalaisen kanssa ennen siirtymäkauden päättymistä. He saavat jäädä, mutta heidän on haettava uudenlaista oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Minulle on myönnetty viisumi, jotta voin matkustaa Ruotsissa asuvan brittiläisen tätini luokse. Tätini tukee minua taloudellisesti vanhempieni kuoltua. Jos oleskelulupahakemukseni käsittely on vielä kesken siirtymäkauden päättyessä, mitä minulle tapahtuu?

[Vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaan hakemuksesi ratkaistaan Ruotsin lainsäädännön mukaan ja maahantuloasi ja oleskeluasi helpotetaan. Jos Ruotsin viranomaiset päättävät myöntää oleskeluluvan, kuulut erosopimuksen piiriin. Jos lupaa ei myönnetä, päätös on perusteltava, ja siihen voi hakea muutosta.

Olen Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvan Bulgarian kansalaisen elämäkumppani, mutta emme ole naimisissa. Aikomukseni on muuttaa hänen luokseen, mutta työ pitää minut kotimaassani Kanadassa vielä neljä vuotta. Voinko muuttaa hänen luokseen vielä siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä. Erosopimus suojaa henkilöitä, jotka ovat siirtymäkauden päättyessä pysyvässä parisuhteessa EU:n kansalaisen kanssa mutta eivät asu tämän luona Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Voit muuttaa kumppanisi luokse Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, kunhan olette edelleen pysyvässä parisuhteessa muuttoajankohtana, ja hän on hankkinut uudenlaisen oleskelustatuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvan tšekin veljenpoika. Aikomukseni on muuttaa setäni luokse, mutta opiskelu pitää minut kotimaassani vielä neljä vuotta. Voinko muuttaa hänen luokseen vielä siirtymäkauden päätyttyä?

Erosopimus ei suojaa EU:n kansalaisten etäisempiä sukulaisia (*lukuun ottamatta pysyvää parisuhdetta*), jotka eivät asu tämän kansalaisen luona siirtymäkauden päättyessä. Jos haluat muuttaa sukulaisesi luokse siirtymäkauden päätyttyä, asiaan sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttolainsäädäntöä.

Olen tanskalainen opiskelija Cardiffissa. Vaimoni asuu ulkomailla pienen lapsemme kanssa. He haluaisivat muuttaa luokseni, kunhan valmistun ja olen löytänyt työpaikan. Voivatko he tehdä niin siirtymäkauden päätyttyä vai pitääkö heidän kiirehtiä?

He voivat muuttaa luoksesi siirtymäkauden päätyttyä. Sen lisäksi, että erosopimus suojaa perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet laillisesti EU:n kansalaisen kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä, se suojaa myös perheenjäseniä, jotka ovat olleet unionin kansalaisen lähisukulaisia siirtymäkauden päättyessä, vaikka he eivät asuisi

Yhdistyneessä kuningaskunnassa. He voivat muuttaa luoksesi siirtymäkauden päätyttyä, jos olette edelleen naimisissa muuttoajankohtana, ja sinä olet hankkinut uudenlaisen oleskelustatuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Asun ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Olen vielä naimaton, mutta toivon meneväni joskus naimisiin. Käytännössä se on mahdollista vasta siirtymäkauden päätyttyä. Pystyykö tuleva puolisoni muuttamaan luokseni Yhdistyneeseen kuningaskuntaan? Entä jos saamme lapsen?

Tuleva puoliso ei voi muuttaa luoksesi erosopimuksen nojalla, koska sopimus ei suojele henkilöitä, jotka menevät EU:n kansalaisen kanssa naimisiin siirtymäkauden päätyttyä. Tällaisessa tapauksessa sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttosäntöjä. Tulevat lapset voivat muuttaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvan EU:n kansalaisen luokse ennen siirtymäkauden päättymistä, jos tämä vanhempi on lapsen laillinen huoltaja.

Olen argentiinalainen. Työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja asun siellä 6-vuotiaan kroatialaisen poikani ja 2-vuotiaan argentiinalaisen tyttärensä kanssa. Voimmeko jäädä tänne siirtymäkauden päätyttyä?

Voitte kaikki jäädä, jos sinä ja kroatialainen poikasi täytätte laillisen oleskelun ehdot ja olette hankkineet uudenlaisen oleskelustatuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Erosopimuksessa on huolehdittu siitä, että Yhdistyneeseen kuningaskuntaan voivat jäädä siirtymäkauden päätyttyä EU:n kansalaisten (*kuten poikasi*) lisäksi myös perheenjäsenet, jotka ovat EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisia (*kuten sinä ja tyttäresi*) ja joiden läsnäolo on välttämätöntä, jotta se perheenjäsen, joka on EU:n kansalainen, voi käyttää erosopimukseen perustuvaa oikeuttaan.

Asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa, koska olen siellä opiskelevan puolalaisen poikani ensisijainen huoltaja. Yhdistyneessä kuningaskunnassa työskennellyt puolalainen avopuolisoni on jättänyt meidät. Voinko jäädä maahan?

Erosopimus antaa sinulle oikeuden jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siihen saakka, kunnes poikasi päättää opintonsa. Sinulla on tämä oikeus vähintään siihen saakka, kunnes poikasi on täysi-ikäinen, mutta mahdollisesti myös pitempään, jos hän tarvitsee edelleen läsnäoloasi voidakseen jatkaa opintojaan. Huomaa kuitenkin, ettet ehkä voi jäädä pysyvästi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

4. Oleskeluoikeudet

Olen kyproslainen, ja asun Lontoossa äitini kanssa, joka työskentelee insinöörinä. Käyn koulua, mutta tulevaisuudessa haluaisin perustaa oman kukkakaupan. Voinko jäädä maahan ja aloittaa työnteon opintojeni päätyttyä?

Kyllä. Sinulla ei ole ainoastaan oikeutta asua Yhdistyneessä kuningaskunnassa, vaan saat myös pitää kaikki [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nykyisellään EU:n kansalaisille tarjoamat mahdollisuudet. Voit työskennellä, opiskella tai harjoittaa liiketoimintaa taikka pysyä kotona huolehtimassa perheenjäsenistäsi. Oikeutesi eivät muutu, kun alat tehdä työtä.

Olen kotoisin Sloveniasta. Tulin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kolme vuotta ennen siirtymäkauden päättymistä, ja olen työskennellyt siitä lähtien itsenäisenä ammatinharjoittajana. Voinko saada täällä pysyvän oleskeluoikeuden, ja jos voin, millä ehdoilla?

Kun olet oleskellut Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti viisi vuotta (*mukaan lukien oleskelu sekä ennen siirtymäkauden päättymistä että sen jälkeen*), voit hakea uudenlaista pysyvää oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Erosopimuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin EU:n kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla. Pääperiaatteen mukaan EU:n kansalaisen oleskelu on laillista, jos

- hän on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, tai
- hänellä on riittävät varat ja sairausvakuutus (koskee myös opiskelijoita); tai
- hän on ehdot täyttävän unionin kansalaisen perheenjäsen.

Kun jatkuva laillinen oleskelu on jatkunut viisi vuotta, voit hakea uudenlaista pysyvää oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen britti, ja olen asunut Suomessa vanhempieni kanssa yhdeksän vuotta. He ovat molemmat töissä. Onko minulla oikeus oleskella Suomessa siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä. Viisi vuotta EU:n jäsenvaltiossa asuttuasi olet jo saanut pysyvän oleskeluoikeuden, johon ei sovelleta enää mitään ehtoja (*kuten että sinun olisi edelleen oltava perheenjäsen*). Erosopimus suojaa tämän oikeuden, kunhan täytät kaikki Suomen oleskelustatusta koskevat vaatimukset.

Olen virolainen ja opiskelen brittiläisessä yliopistossa. Näillä näkymin valmistun vuonna 2022. Voinko jäädä maahan ja hakea siellä töitä?

Kyllä. Voit jäädä siirtymäkauden päätyttyä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kuten nytkin opiskelemaan, tekemään työtä tai toimimaan itsenäisenä ammatinharjoittajana, kunhan haet uudenlaista oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Viiden vuoden oleskelun jälkeen voit hakea uudenlaista pysyvää oleskelustatusta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla. EU:n kansalaiset voivat jatkossakin vaihtaa ryhmästä toiseen: opiskelijasta voi tulla *työntekijä*, työntekijä voi siirtyä eläkkeelle (*jolloin hänen katsotaan myös elättävän itsensä*), itsensä elättäjä voi alkaa opiskella ja niin edelleen.

Olen maltalainen, ja minulla on pysyvä oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa olen syntynyt ja kasvanut. Yliopisto-opintoni ovat pitkällä, ja olen jo saanut hyvän työtarjouksen Slovakiasta. Minulle on tarjottu kolmivuotista sopimusta, mutta pelkään, että lähdeytyäni Yhdistyneestä kuningaskunnasta en voi enää palata. Huolehdko turhaan?

Kun olet hakenut Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta uudenlaista oleskelustatusta ja saanut sen, voit poistua maasta enintään viideksi vuodeksi ja palata menettämättä tätä statusta. Viiden vuoden sääntö suojelee myös niitä kansalaisia, jotka ovat poissa vastaanottavasta valtiosta siirtymäkauden päättyessä, kunhan he ovat hakeneet uudenlaista oleskelustatusta.

Olen kotoisin Unkarista, ja olen asunut ja työskennellyt Yhdistyneessä kuningaskunnassa 15 vuotta. Haluaisin jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden päätyttyä. Kai minun oikeuteni säilyvät raukeamatta?

Oikeuksille ei ole päättymispäivää. Kaikki erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt saavat pitää oikeutensa elämänsä loppuun.

Tietyt oikeudet saattavat kuitenkin raueta tietyissä olosuhteissa. Esimerkiksi uusi pysyvä oleskelustatus Yhdistyneessä kuningaskunnassa raukeaa, jos henkilö on sieltä poissa yhtäjaksoisesti yli viiden vuoden ajan.

Olen kotoisin Itävallasta, ja olen asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa viimeiset 20 vuotta. Saan tiettyjä sosiaaliavustuksia. Ymmärtääkseni saan jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden päätyttyä, mutta saanko edelleen tarvitsemani avustukset?

Kyllä. Kaikki Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat EU:n kansalaiset, joilla on oikeus uudenlaiseen pysyvään oleskelustatukseen siirtymäkauden päätyttyä, säilyttävät sekä oleskeluoikeutensa että oikeuden yhdenvertaiseen kohteluun. Tämä tarkoittaa sitä, että jos he olivat oikeutettuja johonkin sosiaalietuuteen, oikeuteen tai etuun ennen siirtymäkauden päättymistä, se säilyy heillä jatkossakin.

Olen liettualainen, ja opiskelen brittiläisessä yliopistossa. Nousevatko minun lukukausimaksuni siirtymäkauden päätyttyä? Voinko saada opintolainaa?

Kaikki Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat EU:n kansalaiset, joilla on oikeus uudenlaiseen oleskelustatukseen siirtymäkauden päätyttyä, säilyttävät sekä oleskeluoikeutensa että oikeuden yhdenvertaiseen kohteluun.

Opiskelijoille, jotka ovat aloittaneet opintonsa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä, tämä tarkoittaa sitä, että he maksavat jatkossakin samat lukukausimaksut kuin britit. Opiskelijoiden elinkustannuksiin tarkoitettujen tukien, kuten opintoavustusten tai elinkustannuksiin tarkoitettujen lainojen, osalta erosopimuksen soveltamisalaan kuuluviin EU:n opiskelijoihin sovelletaan samoja sääntöjä kuin tähänkin asti. Näitä oikeuksia voidaan tulevaisuudessa muuttaa kansallisen politiikan mukaisesti samalla tavalla kuin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin sovellettavia sääntöjä.

Olen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen ja asun Portugalissa. Erosopimus suojaa oleskeluoikeuteni. Säilyykö minulla myös oikeus vapaaseen liikkuvuuteen EU:ssa siirtymäkauden päättymisen jälkeen?

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset, joita erosopimus suojaa yhdessä jäsenvaltiossa, eivät voi vedota sopimukseen saadakseen oikeuden muuttaa vapaasti toiseen jäsenvaltioon, asettua sinne asumaan tai tarjota palveluja siellä tai rajojen yli toisessa jäsenvaltiossa sijaitseville henkilöille.

Tämä ei vaikuta sellaisiin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeuksiin, jotka perustuvat muuhun EU-lainsäädäntöön tai kansallisiin säännöksiin.

Ei ole oikeudenmukaista, että Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeudet rajoittuvat siihen EU:n jäsenvaltioon, jossa he

asuvat siirtymäkauden päättyessä, koska erosopimuksessa ei mainita oikeutta EU:n sisäiseen liikkuvuuteen siirtymäkauden päätyttyä.

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat edelleen muuttaa toisiin jäsenvaltioihin joko tilapäisesti tai pysyvästi, jos he täyttävät kolmansien maiden kansalaisiin sovellettavat EU:n maahanmuuttolainsäädännön vaatimukset.

Esimerkiksi britit, jotka ovat saaneet erosopimuksen nojalla oleskeluluvan joltakin Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavalta jäsenvaltiolta, voivat matkustaa vapaasti Schengen-alueella enintään 90 päivän ajan minkä tahansa 180 päivän ajanjakson aikana. Schengen-alue kattaa tällä hetkellä useimmat EU:n jäsenvaltiot. Siihen eivät kuulu Bulgaria, Irlanti, Kroatia, Kypros, Romania ja Yhdistynyt kuningaskunta (*Bulgaria ja Romania ovat kuitenkin aikeissa liittyä alueeseen*). Schengen-alueeseen kuuluvat EU:n ulkopuolella lisäksi Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi.

Tarkempia tietoja laillista maahanmuuttoa koskevista EU:n säännöistä on sivulla https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration_en tai <http://ec.europa.eu/immigration>.

- *Erosopimuksen hallinnointi*

Mikä estää Yhdistynyttä kuningaskuntaa muuttamasta lakejaan uudesta oleskelustatuksesta tulevaisuudessa?

Erosopimuksessa tehdään selväksi, että yksittäiselle kansalaiselle jo myönnettyä Yhdistyneen kuningaskunnan oleskelustatusta ei voida poistaa muilla perusteilla kuin erosopimuksessa erikseen mainitaan (*tällainen on esimerkiksi henkilön syyllistyminen rikokseen*).

Erosopimukseen perustuvat oikeudet ovat kansainvälisoikeudellisesti sitovia, ja unionin kansalaiset voivat suoraan vedota erosopimuksen mukaisiin oikeuksiinsa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Yhdistyneen kuningaskunnan on annettava sellaista lainsäädäntöä, jolla erosopimukseen perustuvat kansalaisten oikeudet sisällytetään Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliseen lainsäädäntöön.

Erosopimukseen perustuvia unionin kansalaisten oikeuksia koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö menee muun Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön edelle. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllä ei voida "vahingossa" poistaa erosopimuksella suojattuja oikeuksia. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti päättäisi tulevaisuudessa kumota lainsäädäntöä, jolla pannaan täytäntöön unionin kansalaisten oikeuksia, tämä rikkoisi erosopimusta. Sopimusrikkomus johtaisi sekä itse erosopimukseen että kansainväliseen oikeuteen perustuviin seuraamuksiin.

Valvooko jokin riippumaton kansallinen viranomainen erosopimusta?

Kansalaisten oikeuksia koskevien erosopimuksen sääntöjen täytäntöönpanoa ja soveltamista valvoo Yhdistyneessä kuningaskunnassa riippumaton kansallinen viranomainen.

Tämän viranomaisen toimivaltuudet (myös toimivalta tutkia kansalaisten valituksia) ja tehtävät vahvistetaan erosopimuksessa, ja ne vastaavat perussopimukseen perustuvaa komission toimivaltaa. Sillä on myös oikeus saattaa kansalaisten valituksiin liittyviä asioita toimivaltaisten Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten käsiteltäväksi.

Erosopimuksella perustetaan myös kansalaisten oikeuksia käsittelevä erityiskomitea. Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen viranomainen ja komissio raportoivat vuosittain komitealle toimistaan, jotka liittyvät erosopimuksen kattamien kansalaisten oikeuksien täytäntöönpanoon. Ne raportoivat myös valitusten määrästä ja luonteesta.

Euroopan unionin tuomioistuimen toimivalta päättyy kahdeksan vuoden kuluttua. Tarkoittaako tämä sitä, että minun oikeuteni päättyvät myös siirtymäkauden päättyttyä?

Erosopimukseen perustuvien oikeuksiesi voimassaololla ei ole päättymispäivää (*tosin ne voivat raueta tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi jos olet pitkään poissa vastaanottavasta valtiosta*).

Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten mahdollisuus pyytää unionin tuomioistuimelta erosopimuksen tulkintaa on rajattu kahdeksaan vuoteen, aika on riittävän pitkä sen varmistamiseksi, että unionin tuomioistuin ehtii antaa ratkaisunsa merkittävimmissä kysymyksissä.

Muilta osin erosopimukseen ei liity ajallisia rajoituksia, vaan kansalaiset voivat vedota suoraan erosopimukseen, joka pysyy ensisijaisena oikeusperustana verrattuna sen kanssa ristiriidassa oleviin kansalliseen lainsäädäntöön tai kansallisiin toimenpiteisiin. Myös siirtymäkauden päättyttyä Yhdistyneen kuningaskunnan hallinto- ja oikeusviranomaisten on noudatettava ennen sen päättymistä kertynyttä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Tällöin niiden on otettava asianmukaisesti huomioon myös myöhempi oikeuskäytäntö.

Huomaan, että oleskeluoikeus perustuu vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistettuihin perusteisiin, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, mutta entä jos Yhdistynyt kuningaskunta ei ole soveltanut niitä oikein vaan se on noudattanut väärää tulkintaa?

Erosopimus on selkeä: silloin kun oleskeluoikeus perustuu vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistettuihin perusteisiin, niitä on tulkittava Euroopan unionin tuomioistuimen siirtymäkauden loppuun mennessä antamien päätösten mukaisesti.

Jos Yhdistynyt kuningaskunta tukeutuu virheelliseen tulkintaan, joka on ristiriidassa unionin tuomioistuimen päätösten kanssa, unionin tuomioistuimen tulkinta menee etusijalle.

Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten on otettava asianmukaisesti huomioon unionin tuomioistuimen tulkinnat siirtymäkauden päätyttyä kertyvässä oikeuskäytännössä.

5. Maahantuloa ja maastapoistumista koskevat säännöt

Voinko matkustaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan brexitin jälkeen?

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat matkustaa vapaasti siirtymäkauden loppuun saakka. Vaatimuksena on ainoastaan voimassa oleva passi tai henkilöllisyystodistus.

Siirtymäkauden päätyttyä ne EU:n tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset, jotka ovat asuneet vastaanottavassa valtiossa ennen siirtymäkauden päättymistä, voivat edelleen lähteä vastaanottavasta valtiosta ja palata sinne esittämällä voimassa oleva passi tai henkilöllisyystodistus. Heidän perheenjäsenillään, jotka eivät ole EU:n kansalaisia, on samat oikeudet ja sama passivaatimus.

On syytä huomata, että viiden vuoden kuluttua siirtymäkauden päättymisestä vastaanottavalla valtiolla on oikeus lopettaa sellaisten henkilöllisyystodistusten hyväksyminen, jotka eivät ole biometriseen tunnistamiseen liittyvien kansainvälisten standardien mukaisia.

Erosopimus ei koske muiden EU:n kansalaisten (*jotka siis eivät ole asuneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden päättyessä*) matkustamista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten matkustamista EU:hun.

Olen Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuva liettualainen. Saatetaanko minulta vaatia tulevaisuudessa viisumi maahantuloa varten?

Ei, jos sinulla on voimassa oleva Yhdistyneen kuningaskunnan asiakirja, joka todistaa erosopimuksen mukaisesta uudeltaisesta oleskelustatuksesta.

Olen kotoisin Luxemburgista. En asu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta käyn siellä säännöllisesti. Tarvitseko viisumin?

Viisumin tarve siirtymäkauden päätyttyä riippuu siitä, minkälaiset säännöt Yhdistynyt kuningaskunta aikoo ottaa käyttöön.

Olen britti, ja asun Bulgariassa. Kiinalainen puolisoni aloitti juuri yliopisto-opinnot Melbournessa. Mitä viisumisääntöjä häneen sovelletaan, kun hän tulee luokseni Bulgariaan vuonna 2025?

Vaikka Kiinan kansalaisiin sovellettaisiin viisumivaatimusta vuonna 2025, puolisoni kuuluu kuitenkin erosopimuksen suojan piiriin. Sen mukaan hänelle on myönnettävä viisumi maksutta ja nopeutetulla menettelyllä.

6. Rikollisuus ja väärinkäytökset

Olen asunut ja työskennellyt Yhdistyneessä kuningaskunnassa 11 vuotta. Muutama vuosi sitten sain rikoksesta viiden kuukauden vankeustuomion. Vaikuttaako vankeusrangaistus oikeuksiini?

Rikollisella toiminnalla voi olla seurauksia oleskeluoikeuden kannalta sovellettaessa yhtä lailla nykyistä [vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä](#) kuin erosopimusta. Jos rikos on tehty ennen siirtymäkauden päättymistä, sovelletaan nykyisiä [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin](#) sääntöjä (VI luku).

Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki ennen siirtymäkauden päättymistä tapahtuneen rikoksen perusteella tehtävät päätökset, jotka vaikuttavat oleskeluoikeuteen, on tehtävä tapauskohtaisesti, sillä maasta voidaan poistaa ainoastaan sellainen rikoksentekijä, jonka käyttäytyminen muodostaa todellisen, välittömän ja riittävän vakavan uhan, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun.

Mitä tapahtuu EU:n kansalaisille, jotka ovat saaneet erosopimuksen nojalla oikeuden jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja jotka syyllistyvät rikokseen?

Kaikkia rikostapauksia käsitellään siirtymäkauden jälkeen kansallisen lain mukaisesti.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa tämä tarkoittaa tällä hetkellä sitä, että maasta poistamista harkitaan, jos henkilö on syyllistynyt rikokseen, josta on annettu vähintään 12 kuukauden vankeusrangaistus. Henkilöllä on oikeus hakea muutosta päätökseen, ja asian käsittelee riippumaton tuomioistuin.

Olen huolissani siitä, että monet yrittävät muuttaa maahan huijaten kuuluvansa erosopimuksen soveltamisalaan. Mitä suojakeinoja viranomaisilla on?

Kaikki nyt jäsenvaltioiden käytettävissä olevat, [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaiset suojakeinot väärinkäytöksiä ja petoksia vastaan säilyvät myös erosopimuksessa. Viranomaiset voivat toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä evätäkseen, lopettaakseen tai peruuttaakseen erosopimuksen nojalla myönnetyn oikeuden, jos se on saatu oikeuksien väärinkäytöllä tai petoksella, kuten lumeavioliitolla, asiakirjoja väärentämällä tai esittämällä väärin oleskeluoikeuteen liittyviä ehtoja koskevia aineellisia tosiseikkoja. Tällaisten toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, ja niihin on sovellettava oikeudellisia muutoksenhakukeinoja.

Johtavatko oikeuksien väärinkäyttöä koskeviin säännöksiin perustuvat Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten päätökset siihen, että henkilö menettää muutoksenhakuoikeutensa?

Väärinkäytös tai petos voi johtaa oleskeluoikeuden menettämiseen mutta ei koskaan muutoksenhakuoikeuden menettämiseen. Vastaanottava valtio voi rajoittaa sellaisten EU:n kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, jotka ovat todistettavasti käyttäneet väärin [unionin oikeutta](#) (esimerkiksi *solmimalla lumeavioliiton*). Kun kansalliset viranomaiset ovat näyttäneet väärinkäytöksen tai petoksen toteen, asianomaisella henkilöllä on täydet oikeudet hakea muutosta päätökseen, jolla hänen oleskeluoikeuttaan on sen perusteella rajoitettu. Hänellä on muun muassa oikeus oleskella maassa muutoksenhaun käsittelyn ajan [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin](#) 31 artiklan 2 kohdassa asetuissa rajoissa.

Erosopimuksen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset voivat suorittaa järjestelmällisiä rikosrekisteri- ja turvallisuus selvityksiä kaikista henkilöistä, jotka hakevat uudenlaista oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Onko tämä mahdollista?

Kyllä. Brexit-tilanne on aivan erityinen, koska Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten on tehtävä perustavanlaatuinen päätös siitä, pitäisikö kyseisille henkilöille myöntää erosopimuksen nojalla loppuikäiseen uudenlainen oleskelustatus Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Tässä yhteydessä on asianmukaista, että Yhdistynyt kuningaskunta luo uudenlaisen menettelyn niille, jotka hakevat tällaista uudenlaista statusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sen sijaan, että heitä koskisivat pelkästään Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttosäännöt. Tämä merkitsee sitä, että Yhdistynyt kuningaskunta voi poistaa maasta siirtymäkauden päätyttyä ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka ovat tehneet rikoksen ennen siirtymäkauden päättymistä ja jotka se voisi vastaavassa tilanteessa poistaa nytkin.

Olen saanut Yhdistyneessä kuningaskunnassa ylinopeus- ja pysäköintisakkoja, jotka eivät näy rikosrekisterissäni. Onko minun ilmoitettava niistä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille?

Ei, viranomaisille on ilmoitettava ainoastaan sellaiset rikostuomiot, jotka näkyvät Yhdistyneen kuningaskunnan rikosrekisterissä.

7. Hallinnolliset menettelyt

Yhdistynyt kuningaskunta ottaa käyttöön uuden pysyvän oleskelustatuksen ("settled status"). Sovelletaanko sitä siirtymäkauden päätyttyä EU:n kansalaisiin, ja mitä se tarkoittaa?

Kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä on haettava uudenlaista oleskelustatusta kuuden kuukauden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä, jotta he voivat jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset tiedottavat tästä asiasta EU:n kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen verkkosivulla <https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvana EU:n kansalaisena minun ei tarvitse hakea nyt oleskelulupaa. Täytyykö minun tehdä niin siirtymäkauden päätyttyä? Jos täytyy, miksi?

Toisin kuin nyt, kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä on jatkossa hankittava Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukainen uudenlainen oleskelustatus, jotta heidän oleskelunsa jatkamisella on oikeusperusta. Sillä pystyt todistamaan oleskelustatuksesi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ja poliisin lisäksi työnantajille, pankeille, vuokranantajille ja muille tahoille.

Jos EU:n kansalaisella on Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlainen oleskelustatus, menettääkö hän nykyiset oikeutensa?

Ehdot Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaisen oleskelustatuksen saamiseksi vastaavat nykyisessä [vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#) vahvistettuja edellytyksiä oleskeluoikeuden saamiseksi tai menettämiseksi. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla ei ole harkintavaltaa hakemuksen hylkäämiseen muilla perusteilla kuin [EU:n nykyiset säännöt](#) sallivat. Ketään suojeluun oikeutettua ei unohdeta.

Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämän uudenlaisen oleskelustatuksen menettämiseen sovelletaan kansalaiselle edullisempia ehtoja kuin nykyisessä [vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#), sillä EU:n kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta viideksi vuodeksi menettämättä pysyvää oleskelustatustaan. *Nykyisten sääntöjen mukaan raja on ollut kaksi vuotta.* Toisaalta kuten nytkin, EU:n kansalaiset voivat menettää oleskelustatuksen, jos he syyllistyvät rikokseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Jos rikos tapahtuu siirtymäkauden päätyttyä, statuksen menettämisestä päätetään Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön ja kaikkien kansallisten ja kansainvälisten oikeudellisten välineiden Yhdistynyttä kuningaskuntaa velvoittavien sääntöjen mukaisesti.

Minulle on epäselvää, millä perusteilla Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset päättävät EU:n kansalaisten uudeltaisesta oleskelustatuksesta. Saisinko selvennystä?

Ehdot, joilla EU:n kansalaiset voivat saada uudenlaisen oleskelustatuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, eivät juuri poikkea [vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#) vahvistetuista ehdoista. Näin varmistetaan, että kaikki EU:n kansalaiset, jotka olisivat oikeutettuja [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaiseen oleskeluoikeuteen, ovat oikeutettuja Yhdistyneen kuningaskunnan uudeltaiseen oleskelustatukseen. Jos EU:n kansalaisella olisi [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla oikeus pysyvään oleskeluun, hänellä on oikeus pysyvään oleskelustatukseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Mihin mennessä minun on haettava pysyvää ("settled status") tai väliaikaista oleskelustatusta ("pre-settled status")?

Ne, jotka ovat asuneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti ennen siirtymäkauden päättymistä, ja läheiset perheenjäsenet, jotka muuttavat EU:n kansalaisen luokse 1. tammikuuta ja 30. maaliskuuta 2021 välisenä aikana, voivat hakea Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta 30. kesäkuuta 2021 saakka (*eli kuusi kuukautta siirtymäkauden päättymisestä*).

Sellaisilla perheenjäsenillä, jotka kuuluvat erosopimuksen soveltamisalaan ja jotka muuttavat perheensä luokse Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 31. maaliskuuta 2021 jälkeen, on saapumisestaan kolme kuukautta aikaa hakea uudenlaista statusta.

Tänä aikana ja siihen saakka, kun heidän hakemuksensa on käsitelty, heidän oikeutensa pysyvät nykyisellään.

Mitä tapahtuu, jos Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla menee kauan oleskelustatusta koskevan hakemukseni käsittelyssä?

Kun hakemus on jätetty ja olet saanut todistuksen hakemuksen jättämisestä, voit jatkaa oleskeluasi ja säilytät kaikki nykyiset oikeutesi kunnes päätös on tehty. Jos hakemus hylätään, sinulla on oikeus hakea muutosta ja asua maassa, kunnes kaikki muutoksenhakuvaiheet on saatettu päätökseen.

Onko mitään varotoimia niiden hyväksi, joiden hakemukset myöhästyvät?

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset soveltavat kohtuutta myöhästyneisiin hakemuksiin. Ne ottavat vastaan hakemukset, joiden myöhästymiseen on jokin hyvä syy. Jos viranomaiset eivät ota myöhästynyttä hakemusta vastaan, hakijalla on vielä mahdollisuus valittaa päätöksestä riippumattomaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimeen.

Missä määräajassa siirtymäkauden päätyttyä maahan muuttavan perheenjäsenen on haettava uudenlaista statusta?

Hakuaikaa on kolme kuukautta saapumisesta. Jos ulkomailla tehtyyn hakemukseen sisältyy viisumihakemuksen lisäksi uudenlaisen oleskelustatuksen hakemus ja hakemus hyväksytään, maahantulon jälkeen ei tarvitse hakea uudelleen.

Onko mitään suojakeinoja siltä varalta, että uudenlaista oleskelustatusta koskevaa hakemusta ei ole mahdollista jättää, koska järjestelmä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei toimi?

Kyllä. Erosopimuksessa edellytetään, että kuuden kuukauden määräaikaa siirtymäkauden päättymisestä (*määräaika uudenlaisen oleskelustatuksen hakemiselle*) olisi jatkettava automaattisesti vuodella, jos Yhdistynyt kuningaskunta huomaa, että se ei voi rekisteröidä hakemuksia tai antaa todistuksia hakemusten vastaanottamisesta teknisten ongelmien vuoksi. Kaikki oleskeluoikeudet säilyvät täysin ennallaan tämän jatkoajan.

Minulla on jo Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten viime vuonna myöntämä asiakirja, jossa vahvistetaan pysyvä oleskeluoikeuteni. Toivon, että kaltaiseni henkilöt voivat jäädä maahan ilman vaikeuksia.

Kyllä voivat. Sinun on haettava uudenlaista pysyvää oleskelustatusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Koska sinulla kuitenkin jo on nykyiseen [vapaata liikkuvuutta koskevaan EU:n lainsäädäntöön](#) perustuva pysyvä oleskeluoikeus, hallinnollinen menettely on hyvin yksinkertainen. Sinun on vain esitettävä passi tai henkilöllisyystodistus, ilmoitettava mahdollisista täytäntöönpanemattomista rikostuomioista, jotka näkyvät tuomion antaneen valtion rikosrekisterissä, ja osoitettava, että asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Uusi oleskelustatus myönnetään sinulle maksutta.

Täytän Yhdistyneen kuningaskunnan pysyvän oleskeluoikeuden ehdot mutta en ole hakenut pysyvän oleskeluoikeuden osoittavaa todistusta. Olisiko minun haettava sitä ennen siirtymäkauden päättymistä?

Et tarvitse tällaista asiakirjaa, jotta sinulla olisi oikeus oleskella pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä. Jos haluat vain vahvistaa oikeutesi oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden päättymisen jälkeen, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset neuvovat odottamaan uutta oleskelustatusta koskevan järjestelyn käyttöönottoa, joka tapahtuu todennäköisesti ennen 29. päivää maaliskuuta 2019.

Pelkään pahoin, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suunnittelema uusi hallinnollinen menettely EU:n kansalaisia varten

osoittautuu painajaismaiseksi. Miten EU on suojellut oikeuksiani neuvotteluissa?

Yhdistynyt kuningaskunta suunnittelee uutta järjestelmää, jossa uudenlaisen oleskelustatuksen hakemiseen tarvittavat hallinnolliset menettelyt ovat läpinäkyviä, sujuvia ja yksinkertaisia, jotta vältetään tarpeetonta hallinnollista räsitusta. Se ei muistuta nykyistä pysyvän oleskeluoikeuden hakumenettelyä.

Hakulomakkeista tehdään lyhyet, yksinkertaiset ja käyttäjäystävälliset, ja ne mukautetaan erosopimuksesta johtuviin olosuhteisiin.

Erosopimuksen mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei voi asettaa enempää vaatimuksia kuin on välttämätöntä ja kohtuullista sen määrittämiseksi, täytyvätkö oleskeluoikeuden perusteet. Erosopimus sisältää samankaltaisia määräyksiä näyttövaatimuksista kuin on [vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#).

Ottaen huomioon, miten EU:n nykyisiä vapaata liikkuvuutta koskevia sääntöjä on sovellettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, olen huolissani siitä, että uusi järjestelmä ei toimi käytännössä.

Yhdistynyt kuningaskunta on toimittanut yksityiskohtaisia tietoja toimista, joita se aikoo toteuttaa, jotta erosopimus saadaan pantua täytäntöön (ks. <https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>). Tarkemmat yksityiskohdat ovat erosopimuksessa. Hallinnointijärjestelmä on sujuva, läpinäkyvä ja yksinkertainen, jotta vältetään tarpeetonta hallinnollista räsitusta.

Konkreettisten takeiden antamiseksi kansalaisille erosopimuksella varmistetaan, että kaikkia [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin](#) menettelyllisiä takeita sovelletaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkiin oleskeluoikeutta rajoittaviin päätöksiin on mahdollista hakea muutosta. Se tarkoittaa myös sitä, että hakija säilyttää kaikki erosopimukseen perustuvat oikeudet siihen asti, kunnes lopullinen päätös on tehty, mukaan lukien oikeudellinen päätös muutoksenhakumenettelyn päätteeksi.

Hain Yhdistyneessä kuningaskunnassa EU-rekisteröintitodistusta (registration certificate) kaksi vuotta sitten. Kokosin lähes sata sivua asiakirjoja varmistaakseni, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ymmärtävät minun täyttävän ehdot. En halua tehdä samaa uudestaan. Onko menettely tällä kertaa toisenlainen?

Kyllä. Uudenlaiseen oleskelustatukseen ei vaadita enempää kuin on välttämätöntä ja kohtuullista sen määrittämiseksi, täytyvätkö oleskeluoikeuden perusteet. Erosopimus sisältää samankaltaisia määräyksiä näyttövaatimuksista kuin on [vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä](#). Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset myös pyrkivät käyttämään niiden

käytettävissä jo olevia todisteita (*kuten palkkaverotietoja*), jotta hakijoiden tarvitsisi toimittaa vähemmän todisteita.

Toisin sanoen hakijoiden tarvitsee toimittaa ainoastaan välttämättömimmät todisteet, jotka osoittavat heidän täyttävän Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta koskevat ehdot (*työssä käyvien osalta tämä tarkoittaa passia tai henkilöllisyystodistusta, näyttöä viiden vuoden työskentelystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja näyttöä siitä, että hakija asuu edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa*), ja ilmoitettava mahdollisista täytäntöönpanemattomista rikostuomioista, jotka näkyvät tuomion antaneen valtion rikosrekisterissä – ei muuta.

Mielestäni maahanmuuttoa koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnolliset menettelyt ovat liian raskaita. Onko tekeillä mitään sääntöjä tai takeita, joista saisin apua hakumenettelyssä?

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset auttavat uudenlaisen oleskelustatuksen hakijoita hakumenettelyssä, jotta hakijat osaisivat todistaa täyttävänsä ehdot ja jotta vältettäisiin virheet tai laiminlyönnit, jotka voivat vaikuttaa hakemusta koskevaan päätökseen. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset antavat hakijoille mahdollisuuden toimittaa täydentäviä todisteita tai korjata puutteita, jos hakemuksesta näyttää yksinkertaisesti unohtuneen jotain. Näyttöön sovelletaan joustoa, jotta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla on tarvittaessa harkintavaltaa hyväksyä hakemus.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset auttavat hakijoita sen osoittamisessa, että heillä on oikeus uudenlaiseen Yhdistyneen kuningaskunnan oleskelustatukseen. Heikommassa asemassa oleville hakijoille tarjotaan samantapaisia tukipalveluja kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa tarjotaan tällä hetkellä esimerkiksi lähikirjastoissa.

Koska matkustan paljon, en missään nimessä haluaisi luovuttaa alkuperäistä passiani hakiessani Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta ja olla ilman passia. Mitä teen?

Vaikka erosopimuksen mukaan monet liiteasiakirjat voidaan toimittaa jäljennöksinä, kansallisilla viranomaisilla on oikeus vaatia, että hakemuksen yhteydessä esitetään voimassa oleva passi tai henkilöllisyystodistus. Vaikka viranomaiset pitävät nämä asiakirjat hallussaan yleensä hakemuksen käsittelyn ajan, sinulla on oikeus pyytää, että henkilöllisyysasiakirjasi palautetaan ennen kuin hakemuksesta on tehty päätös.

Voinko toimittaa liiteasiakirjoista jäljennökset alkuperäisten sijaan?

Kyllä. Passia tai henkilöllisyystodistusta lukuun ottamatta liiteasiakirjat voidaan esittää jäljennöksinä. Kansalliset viranomaiset voivat tietyissä tapauksissa vaatia alkuperäisiä asiakirjoja, jos asiakirjojen aitoudesta on perusteltu epäily.

Jotkin maahanmuuttoa koskevat hakemukset tulevat Yhdistyneessä kuningaskunnassa erittäin kalliiksi. Kuinka paljon Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset veloittavat siirtymäkauden jälkeen EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä uudenlaista oleskelustatusta koskevista hakemuksista?

Yhdistynyt kuningaskunta myöntää uudenlaisen oleskelustatuksen maksutta (*niille, joilla on voimassa oleva, ennen siirtymäkauden päättymistä [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) nojalla myönnetty pysyvän oleskeluoikeiden todistava asiakirja*) tai vastaavansuuruisesta maksusta kuin britit maksavat samankaltaisista asiakirjoista. Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut, että se perii pysyvän statuksen hakemuksista 65 punnan maksun, jos hakija on vähintään 16-vuotias. Alle 16-vuotiailta peritään 32,50 puntaa. (<https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>).

Olen naimisissa, ja meillä on kolme lasta. Käsitelläänkö hakemuksemme erikseen vai yhdessä?

Erosopimuksessa taataan, että perheenjäsenten samaan aikaan tekemät hakemukset käsitellään yhdessä.

Olen kuullut, että Yhdistynyt kuningaskunta myöntäisi erosopimuksen mukaisia oleskeluasiakirjoja digitaalisessa muodossa. Mitä ihmettä?

Erosopimuksen mukaisia oleskeluasiakirjoja voidaan myöntää fyysisinä asiakirjoina (*esimerkiksi muovikortti turvaominaisuuksin*) tai digitaalisessa muodossa. Digitaalinen asiakirja perustuu Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten käyttämässä tietokannassa säilytettäviin tietoihin.

Unionin kansalaisilla on nykyisellään mahdollisuus valittaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten päätöksistä. Onko tämä oikeus turvattu myös siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä, tämä oikeus on kirjattu erosopimukseen.

Mitä tapahtuu niille EU:n kansalaisille, joiden uudenlaista oleskelustatusta koskevat hakemukset hylätään? Voivatko he pysyä Yhdistyneessä kuningaskunnassa sillä aikaa kun muutoksenhaku on vireillä?

EU:n kansalaiset, joiden uudenlaista Yhdistyneen kuningaskunnan oleskelustatusta koskeva hakemus siirtymäkauden päätyttyä hylätään, voivat hakea muutosta oikeusteitse. He säilyttävät oleskeluoikeutensa, kunnes alkuperäinen päätös *tai muutospäätös* on lainvoimainen. Kuten nytkin [vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön](#) mukaan, Yhdistyneen

kuningaskunnan viranomaisilla on poikkeustapauksissa (*kuten silloin, jos päätös perustuu yleistä turvallisuutta koskeviin pakottaviin syihin*) oikeus poistaa hylätty hakija maasta jo ennen kuin lopullinen tuomio on annettu, mutta ne eivät saa estää tätä henkilöä esittämästä puolustustaan henkilökohtaisesti muutoin kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos henkilön olo Yhdistyneessä kuningaskunnassa saattaisi aiheuttaa vakavia ongelmia yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle.

Onko minun odotettava siirtymäkauden loppuun ennen kuin voin hakea Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaista oleskelustatusta?

Ei. Voit hakea uudenlaista oleskelustatusta ja sen todistavaa asiakirjaa jo ennen siirtymäkauden päättymistä. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten mukaan vapaaehtoinen hakujärjestelmä otettaneen käyttöön ennen 29. päivää maaliskuuta 2019. Voit jättää hakemuksesi ja se käsitellään kaikkien erosopimuksen tarjoamien takeiden mukaisesti.

Mitä eroa on vapaaehtoisella ja pakollisella hakujärjestelmällä?

Pakollinen järjestelmä otetaan virallisesti käyttöön vasta siirtymäkauden päätyttyä, jolloin uudenlaisen oleskelustatuksen saamisesta tulee edellytys erosopimuksen mukaiselle oleskeluoikeudelle. EU:n kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä, jotka saapuvat ennen siirtymäkauden päättymistä, joutuvat hakemaan uudenlaista oleskelustatusta kuuden kuukauden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä.

Vapaaehtoinen järjestely on käytössä jo ennen brexitiä. EU:n kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen voidaan myöntää uudenlainen oleskelustatus, eikä se vaikuta heidän vapaan liikkuvuuden oikeuksiinsa siirtymäkaudella.

Mitä tapahtuu, jos hakemukseni hyväksytään vapaaehtoisessa järjestelyssä?

Vaikka hakemuksen hyväksymisellä ei *teknisesti* katsoen ole erosopimuksen mukaista oikeudellista vaikutusta ennen kuin siirtymäkauden päätyttyä (*sinulla on eräänlainen viivästetty, vuonna 2019 tehty päätös, joka takaa oikeudet vuodesta 2021 alkaen*), sinulla on oikeusvarmuus uudenlaisesta oleskelustatuksestasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kun siirtymäkausi päättyy. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset voivat siirtymäkauden aikana kumota viivästetyn oleskelustatuksesi ainoastaan yleiseen järjestykseen perustuvista syistä.

Mitä tapahtuu, jos hakemukseni hylätään vapaaehtoisessa järjestelyssä?

Voit jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden loppuun saakka, kunhan täytät [vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä](#) säädetyt ehdot. Voit tehdä vapaaehtoisessa järjestelyssä uuden hakemuksen siirtymäkauden loppuun saakka ja sen jälkeenkin kuuden kuukauden aikana.

Voinko hakea muutosta vapaaehtoisessa järjestelyssä hylättyyn hakemukseen?

Kyllä, kaikki muutoksenhakumenettelyt ovat käytettävissä.

Olen EU:n jäsenvaltiossa asuva Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen. Mitä hallinnollista menettelyä minun on noudatettava?

Tämä riippuu asuinjäsenvaltiostasi. Jotkin jäsenvaltiot soveltavat ns. konstitutiivista järjestelmää, joka vastaa Yhdistyneen kuningaskunnan soveltamaa järjestelmää: tällöin laillisen oleskelun ehtona on uuden oleskelustatuksen hakeminen erosopimuksen nojalla. Toiset jäsenvaltiot soveltavat ilmoitusjärjestelmää samaan tapaan kuin [vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin](#) mukaisessa nykytilanteessa. Silloin ei ole velvollisuutta hakea uutta oleskelustatusta ehtona erosopimukseen perustuvalle lailliselle oleskelulle.

Sinun on parasta ottaa yhteyttä asuinjäsenvaltiosi viranomaisiin ja pyytää tarkempia tietoja menettelystä.

8. Ammattipätevyys

- *EU:n nykyinen lainsäädäntö ammattipätevyydestä*

Mitä tarkoitetaan ammattipätevyydellä?

Ammattipätevyydellä tarkoitetaan määriteltyä pätevyyttä, jonka henkilö lainsäädännön mukaan tarvitsee saadakseen oikeuden toimia säännellyssä ammatissa tai harjoittaa säänneltyä ammattitoimintaa tietyssä maassa.

Pätevyysvaatimukset vaihtelevat ammatin mukaan. Ne voivat myös vaihdella saman ammatin tai toiminnan osalta eri maiden välillä.

Ammattipätevyys saattaa edellyttää tiettyjä opintoja tai tietynlaista koulutusta ja/tai ammatillista kokemusta. Se voidaan osoittaa esimerkiksi tutkintotodistuksilla tai muunlaisilla todistuksilla tai näytöllä pätevyydestä ja/tai ammatillisesta kokemuksesta.

Mitä tällä hetkellä tapahtuu yhdessä jäsenvaltiossa tunnustetulle ammattipätevyydelle, jos muuttaa toiseen jäsenvaltioon?

EU:n kansalaisilla on oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkattuna työntekijänä muissakin jäsenvaltioissa kuin siinä, jossa he ovat hankkineet pätevyytensä.

Jos ammattihenkilö (esimerkiksi fysioterapeutti) on hankkinut koulutuksensa ja pätevyytensä yhdessä jäsenvaltiossa ja päättää muuttaa työskentelemään toiseen jäsenvaltioon, joka sääntelee pääsyä tähän ammattiin ja ammatin harjoittamista, hänen on hankittava jälkimmäisen maan tunnustus pätevyydelleen ennen kuin hän voi alkaa työskennellä siellä.

Tiettyjä ammatteja sääntelevät jäsenvaltiot ovat EU:n järjestelmässä velvollisia harkitsemaan tiukkojen ehtojen mukaisesti toisessa jäsenvaltiossa hankitun pätevyyden tunnustamista ja ammattiin pääsyn avaamista.

Tiettyjä ammatteja varten (*lääkärit, sairaanhoitajat, hammaslääkärit, eläinlääkärit, kättilöt, proviisorit ja arkkitehdit*) on olemassa automaattisen tunnustamisen järjestelmä, joka perustuu yhteisiin koulutuksen vähimmäisvaatimuksiin. Monet, pääasiassa käsityöalan, teollisuuden ja kaupan ammatit voivat tietyn edellytyksin saada automaattisen tunnustuksen.

Muiden ammattien osalta vastaanottava jäsenvaltio voi määrätä maahan muuttavan ammattilaisen täydentämään pätevyyttään, jos se poikkeaa objektiivisesti katsoen merkittävällä tavalla vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditusta pätevyydestä.

Jäsenvaltion, jossa tunnustamista pyydetään, on tehtävä tapauksesta päätös tiukassa määräajassa. Päätöksiin on mahdollista hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ne eivät saa olla mielivaltaisia ja niiden on oltava kaikilta osin EU:n lainsäädännön mukaisia.

Joihinkin erosopimuksen kattamiin ammatteihin, kuten lakimiehiin, saatetaan soveltaa erityissääntöjä.

EU:n järjestelmää ei sovelleta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tekemiin tunnustamista koskeviin hakemuksiin, ellei niitä rinnasteta esimerkiksi sellaisten erityisjärjestelyjen nojalla, joita sovelletaan ETA-maiden ja Sveitsin kansalaisiin.

EU:n kansalaisten EU:n ulkopuolisessa maassa hankkima pätevyys kuuluu unionin järjestelmän piiriin vain siinä tapauksessa, että se on rinnastettu EU:n pätevyYTEEN. Rinnastus tehdään sen jälkeen, kun ammattia on harjoitettu kolmen vuoden ajan siinä jäsenvaltiossa, joka on ensimmäisenä tunnustanut sen.

Mitä tällä hetkellä tapahtuu yhdessä jäsenvaltiossa tunnustetulle ammattipätevyydelle, jos tarjoaa palveluita tilapäisesti tai satunnaisesti toisessa jäsenvaltiossa?

EU:n lainsäädännön mukaan useimpien ammattien osalta ainoastaan se jäsenvaltio, jossa palvelua aiotaan tarjota, voi vaatia kyseiseltä ammattilaiselta ennakoilmoitusta. Ilmoitus voidaan toimittaa kerran vuodessa (*tai 18 kuukauden välein, jos on kyse eurooppalaisesta ammattikortista*), ja siihen voidaan liittää tiettyjä todistuksia.

Jäsenvaltio, jossa palveluja aiotaan tarjota, ei saa tarkastaa pätevyyttä ennalta lukuun ottamatta ammatteja, joihin liittyy palvelun vastaanottajan terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuva vakava riski. Näissäkään tapauksissa tarkastus ei saa ylittää sitä, mikä on tätä nimenomaista tarkoitusta varten tarpeen.

Pätevyyden ennakkotarkastusta ei saa myöskään tehdä ammattiteistä, jotka kuuluvat automaattisen tunnustamisen piiriin, kuten lääkärit, sairaanhoitajat, hammaslääkärit, eläinlääkärit, kätilöt, proviisorit ja arkkitehdit. Ainoastaan vuotuinen ennakoilmoitus vaaditaan.

- *Erosopimuksen säännöt ammattipätevyydestä*

Miten Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen EU:sta vaikuttaa edellä kuvattuun tilanteeseen?

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset eivät enää ole EU:n kansalaisia eikä brittiläinen ammattipätevyys enää vastaa ammattipätevyyttä EU:ssa.

Edellä kuvattua EU:n säännöstöä ei enää sovelleta kyseisiin henkilöihin, eikä se ole enää voimassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Kaikki ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvät kysymykset ja mahdollisuus tarjota palveluja EU:n jäsenvaltioissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa käsitellään kansallisten sääntöjen ja ehtojen mukaisesti EU:n lainsäädännön tarjoamia oikeuksia soveltamatta.

Miten erosopimus vaikuttaa?

Erosopimuksella pyritään turvaamaan se, että brexit ei vaikuta sellaisten EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ammattipätevyyden tunnustamisen voimassaoloon ja heidän oikeuteensa harjoittaa ammattiaan, jotka oleskelevat siirtymäkauden päättyessä laillisesti vastaanottavassa valtiossa ja joiden ammattipätevyys on aiemmin tunnustettu kyseisessä valtiossa tiettyjen EU:n säädösten nojalla.

Samaa järjestelyä tarvitsevat siirtymäkauden päättyessä rajatyöntekijät, joiden pätevyys on saatettu tunnustaa ja joilla on lupa harjoittaa ammattiaan siinä valtiossa, jossa he työskentelevät.

Erosopimus kattaa myös tällaisten henkilöiden vireillä olevat pätevyyden tunnustamista koskevat hakemukset.

Erosopimus ei takaa EU:n jäsenvaltiossa ammattia harjoittaville briteille oikeutta vedota EU:n lainsäädäntöön, jos he haluavat tunnustuksen jollekin toiselle pätevyydelleen siirtymäkauden päättymisen jälkeen sen enempää heidän asuinjäsenvaltiossaan kuin muissakaan EU:n jäsenvaltioissa. Sopimus ei myöskään takaa oikeutta tarjota tilapäisiä tai satunnaisia palveluja näissä maissa.

Erosopimuksella ei vakiinnuteta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten joillakin sisämarkkinoiden kannalta yleiseurooppalaisesti tärkeillä aloilla, etenkin kuljetusalalla, myöntämien lupien voimassaoloa muualla EU:ssa eikä EU:n jäsenvaltioiden viranomaisten myöntämien vastaavanlaisten lupien voimassaoloa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen brittiläinen arkkitehti, ja asun ja työskentelen Virossa. Pystynkö edelleen harjoittamaan ammattiani?

Kyllä. Jos sinulla on asuinmaassasi (tai työskentelymaassasi, jos olet rajatyöntekijä) tunnustettu ammattipätevyys, pätevyyden tunnustamisesta tehty päätös on siellä edelleen voimassa, ja voit jatkaa ammatin harjoittamista.

Sama koskee vaikkapa virolaista arkkitehtia, joka asuu ja työskentelee Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen brittiläinen fysioterapeutti. Asun Belgiassa, ja työskentelen fysioterapeuttina Luxemburgissa, jossa pätevyyteni on tunnustettu. Suojaako EU:n lainsäädäntö minua, jotta voin jatkaa palvelujeni tarjoamista rajatyöntekijänä Luxemburgissa?

Kyllä. Jos sinulla on asuinmaassasi (tai rajatyöntekijänä työskentelymaassasi) tunnustettu ammattipätevyys, pätevyyden tunnustamisesta tehty päätös on siellä edelleen voimassa, ja voit jatkaa ammatin harjoittamista.

Sama koskee myös belgialaista fysioterapeuttia, joka asuu Irlannissa ja työskentelee fysioterapeuttina Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa hänen pätevyytensä on tunnustettu.

Olen brittiläinen eläinlääkäri, ja asun ja työskentelen tässä ammatissa Belgiassa. Suojaako EU:n lainsäädäntö minua, jotta voin jatkaa palvelujeni tarjoamista tilapäisesti tai satunnaisesti muissa EU:n jäsenvaltioissa siirtymäkauden päättyttyä?

Ei. Et voi EU:n lainsäädännön nojalla tarjota palveluja tällä tavalla.

Mahdollisuus tarjota tällaisia palveluja ja etenkin siihen liittyvät ehdot määräytyvät kyseisen EU:n jäsenvaltion lainsäädännön ja politiikkojen mukaan.

Olen Irlannin kansalainen. Olen hakenut pätevyyteni tunnustamista Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Mitä tapahtuu, jos en saa päätöstä ennen siirtymäkauden päättymistä?

Jos olet hakenut tunnustamista ennen siirtymäkauden päättymistä sen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta, jossa asut (tai jossa työskentelet, jos olet rajatyöntekijä), tunnustamismenettely olisi saatettava päätökseen ennen siirtymäkauden päättymistä sovellettujen EU:n sääntöjen mukaisesti. Tämän on tarkoitus sujuvoittaa menettelyä ja varmistaa myönteinen lopputulos, kunhan hakemus on perusteltu.

Sama koskee Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaista, joka on hakenut pätevyytensä tunnustamista EU:n jäsenvaltiossa.

Olen Belgiassa asuva englantilainen asianajaja, ja minut on merkitty ennen siirtymäkauden päättymistä jäseneksi Brysselin asianajajaluetteloon. Mikä on tilanteeni siirtymäkauden päättyttyä?

Tilanteesi riippuu siitä, minkälaiseksi jäseneksi sinut on merkitty.

Jos olet tällä hetkellä EU-asianajajien luettelossa kotimaasi (*Englanti ja Wales, Skotlanti tai Pohjois-Irlanti*) ammattinimikkeellä, et voi enää tarjota palvelujasi EU:ssa (etkä siis myöskään

Belgiassa) EU:n lainsäädännön nojalla, vaan tilanteesi riippuu säännöistä, joita jäsenvaltiot soveltavat alueelleen sijoittautuviin ja siellä palveluja tarjoaviin EU:n ulkopuolisten maiden asianajajiin.

Jos taas sinut on merkitty belgialaiseksi asianajaksi (*saatuasi pätevyytesi tunnustettua Belgiassa joko ammattipätevyysdirektiivin tai asianajajan ammatin harjoittamista toisessa jäsenvaltiossa koskevan direktiivin erityissääntöjen nojalla*) ja asut Belgiassa tai työskentelet siellä rajatyöntekijänä siirtymäkauden päättyessä, merkintäsi luettelossa, jäsenyytesi asianajajaliitossa ja oikeutesi harjoittaa ammattia ovat taattuina Belgiassa. Et kuitenkaan voi enää vedota edellä mainittuihin direktiiveihin asettautuaksesi toiseen EU:n jäsenvaltioon ja tarjotaksesi siellä palvelujasi.

Tilanne on vastaava belgialaisille asianajajille Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen Suomen kansalainen, ja asun Suomessa. Suoritan parhaillani opintoja paikallisessa oppilaitoksessa, jolla on franchise-sopimus erään brittiyliopiston kanssa. Kun saan opintoni päätökseen, saan brittiläisen tutkintotodistuksen. Miten pätevyteeni suhtaudutaan, jos saan tutkintotodistukseni siirtymäkauden päättyttyä?

Jos todistuksen myöntää Yhdistyneen kuningaskunnan oppilaitos (*yliopisto tai ammattioppilaitos*), tutkintosi katsotaan EU:n ulkopuoliseksi tutkinnoksi eikä siihen sovelleta EU:n järjestelmää tutkintojen tunnustamiseksi.

Tutkintojen mahdollisen tunnustamisen ehdot riippuvat sen EU:n jäsenvaltion kansallisesta lainsäädännöstä, jossa tunnustusta haetaan, olipa se sitten tässä tapauksessa Suomi tai muu EU:n jäsenvaltio, johon EU:n kansalainen muuttaa.

9. Sosiaaliturva

Olen espanjalainen, ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Mitä minun sosiaaliturvalleni tapahtuu siirtymäkauden päätyttyä?

Sosiaaliturvasääntöjen osalta erosopimuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikki pysyy ennallaan. [EU:n nykyisiä sääntöjä](#) sovelletaan edelleen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi, että

- **sosiaaliturvaetuksistasi** vastaa jatkossakin Yhdistynyt kuningaskunta – maksat sen maan sosiaaliturvamaksuja ja olet oikeutettu sen etuuksiin ilman syrjintää;
- sinulla on **oikeus terveydenhuoltoon Yhdistyneessä kuningaskunnassa** samoin ehdoin kuin maan omilla kansalaisilla;
- **lomaillessasi Euroopan unionissa** voit käyttää Yhdistyneen kuningaskunnan eurooppalaista sairaanhoitokorttia;
- **jos lapsesi asuvat Espanjassa** ja olet oikeutettu Yhdistyneen kuningaskunnan perhe-etuuksiin, saat ne jatkossakin ilman vähennyksiä aivan kuin jos lapsesi asuisivat kanssasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa (*tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=fi>*);
- **jos saat lapsia siirtymäkauden päätyttyä** ja olet Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan oikeutettu perhe-etuuksiin, saat ne jatkossakin ilman vähennyksiä, vaikka lapsesi asuisivat esimerkiksi Espanjassa (*tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=fi>*);
- **jos joudut työttömäksi** siirtymäkauden päätyttyä, olet oikeutettu Yhdistyneen kuningaskunnan työttömyysturvaan ja nämä etuutesi seuraavat mukana sallitun ajan hakiessasi työtä jossakin EU:n jäsenvaltiossa (*tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=fi>*);
- **kun jäät eläkkeelle** siirtymäkauden päätyttyä, olet oikeutettu Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseen kansallisen lainsäädännön edellytysten mukaisesti:
 - jos sinulla ei ole tarpeeksi vakuutuskausia saadaksesi Yhdistyneen kuningaskunnan eläkettä, maan viranomaiset ottavat tarpeen mukaan huomioon muissa EU:n jäsenvaltioissa täyttyneet vakuutuskaudet;
 - jos päätät palata Espanjaan:
 - saat edelleen Yhdistyneen kuningaskunnan eläkettä ilman vähennyksiä;
 - Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseesi sovelletaan jatkossakin korotuksia;

- sairausvakuutusturvasi maksuvastuu määräytyy sen mukaan, mitä muita eläkkeitä saat ja missä asut;

tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=860&langId=fi>;

- **jos perheenjäsenesi ovat kuolomasi jälkeen oikeutettuja Yhdistyneen kuningaskunnan perhe-eläke-etuuksiin**, he voivat hakea ja saada näitä etuuksia ilman vähennyksiä, vaikka he asuisivat Espanjassa.

Miten kauan erosopimus suojaa minua?

Suoja kestää niin kauan kuin olet keskeytyksettä tilanteessa, jossa on yhteys Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja johonkin jäsenvaltioon.

Esimerkiksi jos Puolan kansalainen asuu siirtymäkauden päättyessä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja tekee siellä työtä brittityönantajalle, häneen sovelletaan erosopimusta niin kauan kuin rajat ylittävä yhteys säilyy.

Rajat ylittävä yhteys Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n jäsenvaltion välillä puolestaan säilyy niin kauan kuin asut Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja teet siellä työtä brittityönantajalle.

Yhteys voi jatkua myös tilanteen muuttuessa: suoja säilyy, jos rajat ylittävä yhteys Yhdistyneeseen kuningaskuntaan säilyy. Niinpä suoja säilyy esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- jatkat työskentelyä brittityönantajalle mutta otat myös sivutyön Irlannista;
- jatkat työskentelyä brittityönantajalle mutta muutat asumaan Irlantiin;
- lakkaat työskentelemästä brittityönantajalle ja alat työskennellä Irlannissa, mutta asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- työsopimuksesi päättyy ja teet uuden sopimuksen irlantilaisen työnantajan kanssa, mutta työ tehdään edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- jäät työttömäksi saamatta työttömyysetuuksia ja jatkat asumista Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- jäät työttömäksi, saat työttömyysetuuksia ja viet ne mukanasi Puolaan, kun yrität hakea siellä työtä sallitun ajan (*tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=fi>*);
- kun työnhaku Puolassa ei ole tuottanut tulosta, palaat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja jatkat työnhakua siellä;
- työsopimuksesi päättyy ja jäät pois työelämästä eläkeikää odottaen ja asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa;

- o jäät eläkkeelle Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai palaat kotimaahasi.

Sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat säännöt eivät kuitenkaan kaikilta osin enää päde, jos työsopimuksesi päättyy ja muutat Puolaan (tai johonkin muuhun jäsenvaltioon). Erosopimuksella varmistetaan siinä tapauksessa, että et menetä aiempia vakuutuskausiasi. Voit hakea näihin vakuutuskausiin perustuvia etuuksia, kun täytät kansallisen lainsäädännön mukaiset ehdot (esimerkiksi saavuttamalla eläkeiän).

On syytä huomata, että jos olet saanut pysyvän oleskeluoikeuden Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen muuttoa takaisin Puolaan (tai muuhun jäsenvaltioon) ja palaat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ennen kuin menetät kyseisen oikeuden, erosopimus turvaa siellä edelleen sosiaaliturvasi kaikilta osin.

Olen Ranskan kansalainen, asun Ranskassa, ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kuulunko minä sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien sääntöjen piiriin siirtymäkauden päättyttyä?

Kyllä, niin kauan kuin olet tilanteessa, jossa on yhteys Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (ks. tarkempia tietoja vastauksessa ensimmäiseen kysymykseen sosiaaliturvasta).

Yhdistynyt kuningaskunta vastaa edelleen sosiaaliturvastasi, mikä merkitsee muun muassa seuraavaa:

- sinun on maksettava Yhdistyneen kuningaskunnan **sosiaaliturvamaksut**, ja sinulla on oikeus Yhdistyneen kuningaskunnan etuuksiin ilman syrjintää;
- sinulla on **oikeus terveydenhuoltoon** asuinmaassasi Ranskassa Yhdistyneen kuningaskunnan kustannuksella;
- **lomaillessasi Euroopan unionissa** voit käyttää Yhdistyneen kuningaskunnan eurooppalaista sairaanhoitokorttia;
- **jos lapsesi asuvat Ranskassa** ja olet oikeutettu perhe-etuuksiin, saat ne jatkossakin ilman vähennyksiä aivan kuin jos lapsesi asuisivat kanssasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa (tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=fi>);
- **jos saat lapsia siirtymäkauden päättyttyä** ja olet Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan oikeutettu perhe-etuuksiin, saat ne jatkossakin, vaikka lapsesi asuisivat Ranskassa; (tarkempia tietoja sovellettavista säännöistä: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=fi>);

- **jos joudut työttömäksi** siirtymäkauden päätyttyä, sinuun sovelletaan sosiaaliturvan koordinointia koskevia sääntöjä (tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=fi>);
 - **kun jäät eläkkeelle** siirtymäkauden päätyttyä, olet oikeutettu Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseen kansallisen lainsäädännön edellytysten mukaisesti:
 - jos sinulla ei ole tarpeeksi vakuutuskausia saadaksesi oikeutta Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseen, Yhdistynyt kuningaskunta ottaa tarpeen mukaan huomioon muissa EU:n jäsenvaltioissa täyttyneet vakuutuskaudet;
 - saat Yhdistyneen kuningaskunnan eläkettä ilman vähennystä, vaikka asuisit Ranskassa;
 - Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseesi sovelletaan jatkossakin korotuksia;
 - sairausvakuutusturvasi maksuvastuu määräytyy sen mukaan, mitä muita eläkkeitä saat ja missä asut;
- (tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=860&langId=fi>;
- **jos perheenjäsenesi ovat kuolemasi jälkeen oikeutettuja Yhdistyneen kuningaskunnan perhe-eläke-etuuksiin**, he voivat hakea ja saada näitä etuuksia ilman vähennyksiä, vaikka he asuisivat Ranskassa.

Olen Bulgarian kansalainen, asun Bulgariassa, ja työskentelen sekä Bulgariassa että Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kuulunko minä sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien sääntöjen piiriin siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä, niin kauan kuin olet tilanteessa, jossa on yhteys Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (ks. tarkempia tietoja vastauksessa ensimmäiseen kysymykseen sosiaaliturvasta).

Sinuun sovelletaan jatkossakin vain yhden maan sosiaaliturvalainsäädäntöä kerrallaan. Sovellettava lainsäädäntö määräytyy tekemäsi työn ja asuinpaikkasi mukaan (tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=851&langId=fi>).

Olen Italian kansalainen, ja työskentelen virkamiehenä Italian valtion palveluksessa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kuulunko minä sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien sääntöjen piiriin siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä, niin kauan kuin olet tilanteessa, jossa on yhteys Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (ks. tarkempia tietoja vastauksessa ensimmäiseen kysymykseen sosiaaliturvasta).

Italia vastaa jatkossakin sosiaaliturvastasi kaikkine siihen liittyvine seurauksineen (tarkempia tietoja: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=851&langId=fi>).

Olen Tšekin kansalainen, työskentelen ja asun Tšekissä. Olen siirtymäkauden päättyessä lomalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Onko eurooppalainen sairaanhoitokorttini edelleen voimassa?

Kyllä on, koko lomasi ajan. Voit käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttiasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jos saat välttämätöntä sairaanhoitoa lomasi aikana jo ennen siirtymäkauden päättymistä mutta myös siinä tapauksessa, että hoidon tarve syntyy vasta siirtymäkauden päätyttyä.

Olen britti, työskentelen ja asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Olen siirtymäkauden päättyessä lomalla Italiassa. Onko eurooppalainen sairaanhoitokorttini edelleen voimassa?

Kyllä, koko lomasi ajan, mutta ainoastaan Italiassa. Voit käyttää Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämää eurooppalaista sairaanhoitokorttiasi Italiassa, jos saat välttämätöntä sairaanhoitoa lomasi aikana jo ennen siirtymäkauden päättymistä mutta myös siinä tapauksessa, että hoidon tarve syntyy vasta siirtymäkauden päätyttyä. Et kuitenkaan voi käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttiasi, jos jatkat lomamatkallasi johonkin toiseen jäsenvaltioon.

Olen Maltan kansalainen, työskentelen ja asun Maltassa. Aion lomilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden päätyttyä. Voinko käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttiani?

Et. Erosopimus ei tarjoa mahdollisuutta eurooppalaisen sairaanhoitokortin käyttöön tulevilla lomilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Olen Italian kansalainen, ja suoritan Yhdistyneessä kuningaskunnassa kolmivuotisia opintoja. Voinko käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttiani, vaikka opintoni kestävät siirtymäkautta pidempään?

Kyllä, voit käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttiasi niin pitkään kuin olet Yhdistyneessä kuningaskunnassa keskeytyksettä. Tilapäiset matkat Italiaan (esimerkiksi lomilla) eivät katkaise oleskeluasi Yhdistyneessä kuningaskunnassa opiskelijana.

Olen Kroatian kansalainen, työskentelen ja asun Kroatiassa. Aloitin erikoissairaanhoidojakson Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä. Onko minulla oikeus jatkaa hoidossa siirtymäkauden päätyttyä?

Kyllä. Erosopimuksella varmistetaan, että henkilöt saavat jatkaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen siirtymäkauden päättymistä aloitetussa, suunnitelman mukaisessa hoidossa.

Olen britti, ja työskentelen Espanjassa. Saavutan pian eläkeiän. Mitä tapahtuu minulle Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Espanjassa kertyneille eläkeoikeuksilleni siirtymäkauden päätyttyä?

Niille ei tapahdu mitään vaan kaikki pysyy entisellään. Sinulla on oikeus eläkkeeseen kansallisessa lainsäädännössä määrätyn edellytyksin, eläkkeen määrä lasketaan samojen sääntöjen ja tilanteesta riippuen EU:n sääntöjen mukaan, ja jos haluat muuttaa, voit jopa siirtää eläkkeesi toiseen EU-maahan ja saada siihen vuotuiset korotukset.

Olen eläkkeellä, ja saan eläkettä sekä Yhdistyneestä kuningaskunnasta että Sloveniasta, jossa työskentelin aiemmin. Tapahtuuko eläkkeilleni jotain siirtymäkauden päätyttyä?

Eläkkeesi eivät muutu. Saat entiseen tapaan eläkettä sekä Yhdistyneestä kuningaskunnasta että Sloveniasta.

Työskentelin aikoinaan 12 vuotta Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Sitten muutin, ja työskentelen nyt Itävallassa. Kun jään eläkkeelle (noin vuonna 2035), mitä tapahtuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Itävallassa kertyneille työ- ja vakuutuskausille?

Työskentelykaudet otetaan jatkossakin huomioon, ja saat eläkkeelle jäädessäsi eläkettä Yhdistyneestä kuningaskunnasta (*sen osan, joka vastaa 12 vuoden työskentelyäsi siellä*) ja Itävallasta (*siellä kertyneiden työvuosien osalta*) samoin edellytyksin, joita sovelletaan tällä hetkellä Euroopan unionissa.

Olen tehnyt koko työurani Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja vietän nyt eläkepäiviä Ranskassa. Sovelletaanko Yhdistyneen kuningaskunnan eläkkeeseeni vuotuisia korotuksia vielä siirtymäkauden päätyttyä?

Erosopimuksella selvennetään, että kaikkiin sosiaaliturvaetuuksiin, kuten vanhuuseläkkeeseen, sovelletaan jatkossakin kansallisten sääntöjen mukaisia korotuksia.

Jos päätän lähteä Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulevaisuudessa, saanko pitää sosiaaliturvaetuuteni?

Jos kuulut erosopimuksen suojan piiriin, kaikki sovellettavat sosiaaliturvaetuudet ovat edelleen siirrettävissä EU:n jäsenvaltioihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan samoin edellytyksin kuin [EU:n nykyisten sääntöjen](#) mukaan.

Olen tehnyt koko työurani Belgiassa ja muuttanut eläkkeelle päästyäni Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Voin nykyisellään saada vaivattomasti hoitoa paikallisessa sairaalassa. Tuleeko tähän muutos?

Tilanne ei muutu siirtymäkauden päätyttyä. Belgia korvaa jatkossakin tulevat terveydenhuoltokulusi, kuten nyt.

10. Hyödyllisiä linkkejä

Tässä asiakirjassa on useita viittauksia EU:n lainsäädäntöön. Löydät tarkempia tietoja ja voit ladata konsolidoidut EU:n säädökset suomeksi seuraavilta verkkosivuilta:

EROSOPIMUS

https://ec.europa.eu/commission/files/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-agreed-negotiators-level-14-november-2018_en

EU:n perussopimukset

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

Voimassa olevat EU:n säännöt EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskelusta

https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_fi.htm

Direktiivi 2004/38/EY (vapaata liikkuvuutta koskeva direktiivi)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1523871765223&uri=CELEX:02004L0038-20110616>

Asetus (EU) N:o 492/2011

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:02011R0492-20180513>

Voimassa olevat EU:n säännöt työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_fi.htm

https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals_fi

Direktiivi 2005/36/EY (ammattipätevyyssdirektiivi)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1524471207123&uri=CELEX:02005L0036-20171201>

Voimassa olevat EU:n säännöt sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta

https://europa.eu/youreurope/citizens/health/index_fi.htm

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/index_fi.htm

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fi&catId=849>

Asetus (EY) N:o 883/2004

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1523864958846&uri=CELEX:02004R0883-20170411>

Asetus (EY) N:o 987/2009

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1523865037085&uri=CELEX:02009R0987-20180101>